

OPINIE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

568. SESJA PLENARNA EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO –
INTERACTIO, 23.3.2022–24.3.2022

**Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Działania UE w okresie po pandemii
COVID 19: skuteczniejsze żywienie gospodarcze dzięki sportowi”**

(opinia z inicjatywy własnej)

(2022/C 290/02)

Sprawozdawca: **Pietro Vittorio BARBIERI**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	23.3.2021
Podstawa prawna	Art. 32 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję	7.3.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	24.3.2022
Sesja plenarna nr	568
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	148/0/0

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Po długim okresie pandemii, która wywarła znaczny wpływ na cały łańcuch sportu, a zwłaszcza powszechnych stowarzyszeń sportowych i spowodowała zamknięcie wielu obiektów, konieczne jest przyjęcie strategicznego podejścia w celu ponownego ożywienia i zwiększenia roli sportu i aktywności fizycznej w budowaniu bardziej odpornego i zrównoważonego społeczeństwa. Taki wybór wpisuje się w ramy szerszego procesu odbudowy gospodarczej i społecznej i dążenia do określenia celów w zakresie zwiększenia zdolności sektora sportu do reagowania na kryzysy, które dotyczą nas coraz częściej.

1.2. Niezbędne będzie włączenie sportu i aktywności fizycznej do strategii rozwoju gospodarczego i społecznego oraz stworzenie szerszych powiązań międzysektorowych, zwłaszcza w dziedzinie zdrowia publicznego, kształcenia i włączenia społecznego. Sport jest siłą napędową zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, który sprzyja odbudowie oraz tworzy nowe miejsca pracy i możliwości biznesowe oparte na sporcie. Ważne będzie również wspieranie dialogu społecznego z udziałem partnerów społecznych na temat dobrostanu i aktywności fizycznej w miejscu pracy. W tym celu EKES wzywa do przeprowadzenia badań pokazujących związek między uprawianiem sportu a ogólnym dobrostanem obywateli i obywateli.

1.3. Jeśli chodzi o szkołę i różne etapy kształcenia, a także uczenie sposobu wykonywania zadań, zdobywania wiedzy i rozwoju, konieczne staje się uczenie dziewcząt i chłopców wszystkich elementów podstawowej wiedzy o ciele. Rozwijanie wychowania fizycznego w szkole z perspektywy gry, zabawy i interdyscyplinarności jest równoznaczne ze stworzeniem nieocenionego narzędzia osiągnięcia wyników i spokoju wewnętrznego, współzycia z innymi, a przede wszystkim sukcesu szkolnego i promowania zdrowego stylu życia. Oznacza to uznanie wartości sportu i aktywności fizycznej na równi z innymi przedmiotami, zwłaszcza w kształceniu młodych pokoleń, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów oddalonych od ośrodków regionalnych i tych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji z uwagi na położenie terenu.

1.4. W traktacie lizbońskim nakreślono europejski wymiar społecznej i gospodarczej wartości sportu. W następstwie stanu zagrożenia zdrowia publicznego niezbędne jest większe wyeksponowanie w polityce europejskiej wartości, które uosabiają sport i aktywność fizyczna, przy jednoczesnym zagwarantowaniu ich pełnego poszanowania na równi z innymi kierunkami polityki europejskiej. W związku z tym nie chodzi wyłącznie o politykę spójności, lecz również o prawdziwy proces emancypacji czy też o wizję **rzeczywistej transformacji sportu**, która położy znaczny nacisk na oddziaływanie na dobrostan i jakość życia obywateli.

1.5. Konieczne jest zatem:

1.5.1. Uwzględnienie wskaźnika deprivacji sportowej – czyli wskaźnika wykluczenia z możliwości korzystania z niezbędnego dobra, jakim jest prawo do uprawiania sportu – w wykazie wskaźników Eurostatu służących do pomiaru deprivacji materialnej.

1.5.2. Udostępnienie sektorowi sportu wszelkich funduszy UE na lata 2021–2027, niezależnie od tego, czy są one objęte zarządzaniem bezpośrednim, czy pośrednim, traktując sport i aktywność fizyczną jako inwestycję w indywidualny i zbiorowy dobrostan społeczności.

1.5.3. Zwiększenie udziału całkowitej kwoty finansowania przeznaczonego na sport i współpracę międzysektorową, w tym na sport, w programie Erasmus+. Finansowanie powinno pochodzić nie tylko z Funduszu Spójności, lecz również ze środków przeznaczonych na różne zadania w ramach Funduszu Odbudowy, ponieważ jest ono znacznie ograniczone w przypadku sportu. Ponadto pożądana byłaby większa redystrybucja zasobów między sportem wyczynowym i wytrzymałościowym a sportem pełniącym funkcję społeczną.

1.5.4. Opracowanie planów wspierania sportu w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych (gospodarczych, społecznych i zdrowotnych), w tym planów gotowości, również poprzez niezbędne uproszczenia administracyjne w celu radzenia sobie z dużym obciążeniem biurokracją, zwłaszcza w przypadku powszechnych klubów sportowych. W związku z tym pierwszoplanowe znaczenie ma wsparcie sportu masowego, gdyż nie tylko sprzyja on znacznym interakcjom międzykulturowym, lecz również pełni funkcję włączającą do społeczeństwa osoby z niepełnosprawnościami lub osoby znajdujące się w trudnej sytuacji i podatne na zagrożenia.

1.5.5. Zachęcanie do wspierania sieci aktywności obywatelskiej w celu osiągnięcia powyższych celów na szczeblu lokalnym dzięki partnerstwu organów publicznych i sieci i wspólnemu opracowywaniu przez nie strategii, tak aby stymulować różne formy innowacji społecznych, wykorzystując przy tym doświadczenia związane ze wspólnym administrowaniem i modelem pomocniczości opartym na współpracy między społeczeństwem i organami publicznymi. Zachęcanie do uczestnictwa organizacji i partnerów społecznych.

2. Uwagi ogólne

2.1. W kontekście utrzymującej się pandemii, która wystawia nas na ciężką próbę i zmusza do walki o ochronę życia i źródła utrzymania, nie możemy zapominać, że nasze decyzje określą przyszłość systemów społeczno-gospodarczych UE i życia obywateli i obywateli europejskich.

2.2. Nadzwyczajna sytuacja w dziedzinie zdrowia pokazała, że ze względu na wielowymiarowy charakter problemów, przed którymi stoimy, niemożliwe jest osiągnięcie takiego poziomu odporności, który zapewniłby pełne zabezpieczenie systemów społeczno-gospodarczych UE. Konieczne jest podjęcie działań w celu dostosowania naszego społeczeństwa do kryzysów i przemian, promowanie modeli odporności opartych na zdolności przewidywania kryzysów i radzenie sobie z nimi za pomocą odpowiednich narzędzi.

2.3. Pandemia koronawirusa zmieniła perspektywy gospodarcze, społeczne i zdrowotne na nadchodzące lata, co z kolei zmieniło również podejście do strategii rozwoju i spójności. Musimy zdecydować, czy kontynuować dotychczasowe działania, czy też zmienić i dostosować paradygmat leżący u podstaw polityki rozwoju i polityki spójności w świetle problemów ujawnionych i doświadczeń zdobytych w wyniku kryzysu związanego z pandemią COVID-19.

2.4. Ten kryzys poważnie dotknął sektor sportu w całej Europie, ale musimy podkreślić, że najpoważniejsze wyzwania i problemy stanęły przed sportem masowym. Skutki kryzysu w sporcie uderzyły zwłaszcza w młodych ludzi, ograniczając ich „prawo” do uprawiania sportu i aktywności fizycznej. Kryzys zdrowotny dotknął też cały sektor stowarzyszeń sportowych i branżę sportową, a jego wpływ będzie warunkował ich ożywienie nawet w perspektywie średnioterminowej.

3. Rola sportu w procesach rozwoju i spójności

3.1. Sport umożliwia społeczeństwu obywatelskiemu konstruktywne ukierunkowanie zdolności, wzbogacając je o pozytywne wartości w ramach wyjątkowego i wielowymiarowego podejścia, które przyczynia się do dobrego samopoczucia fizycznego i psychicznego; łagodzi problemy społeczne dzięki zdolności do zjednoczenia społeczności zróżnicowanych kulturowo. Sport jest motorem zrównoważenia społecznego, gospodarczego i środowiskowego w warunkach, których określeniem zajmuje się niniejsza opinia; przyczynia się do rewitalizacji i atrakcyjności regionów i miejscowości oraz sprzyja odbudowie, umożliwiając tworzenie nowych miejsc pracy i opartych na nim nowych możliwości biznesowych.

3.2. Z punktu widzenia gospodarczego sport może sprzyjać pojawianiu się nowej lub wzmocnianiu istniejącej działalności gospodarczej poprzez propagowanie innowacji społecznych i technologicznych. Dzięki sportowi można tworzyć nowe możliwości zatrudnienia, w tym poprzez formalne i nieformalne szkolenia z korzyścią dla młodych ludzi. Sport jest narzędziem poprawy i wzmocnienia zdrowia i umiejętności pracowników, a ponieważ opiera się głównie na wkładzie ludzkim, jest skutecznym sposobem tworzenia miejsc pracy na szczeblu lokalnym.

3.3. Jeśli chodzi o wymiar społeczny, sport umożliwia interakcje między wieloma grupami społecznymi, niwelowanie różnic i zbliżanie społeczności lokalnych oraz angażowanie słabszych i znajdujących się w trudniejszej sytuacji grup społecznych w życie społeczności. Ponadto projekty sportowe mogą przyczynić się do rewitalizacji społecznej na obszarach o niekorzystnych warunkach, takich jak przedmieścia miast oraz obszary wiejskie i oddalone od ośrodków regionalnych.

3.4. Jeśli chodzi o wymiar środowiskowy, sport jest strategicznym narzędziem służącym osiągnięciu celów związanych z przeciwdziałaniem zmianie klimatu. Uprawianie sportu stanowi wsparcie dla zrównoważonej mobilności i rewitalizacji środowiska na obszarach miejskich w perspektywie przystosowania się do zmiany klimatu. Infrastruktura sportowa – jeżeli zostanie przekształcona w obiekty o niemal zerowym zużyciu energii⁽¹⁾ – przyczyni się do osiągnięcia celów zrównoważenia środowiskowego, podobnie jak wydarzenia o niskim śladzie węglowym. Ponadto imprezy sportowe są wspólnym narzędziem rozpowszechniania pozytywnych informacji na temat środowiska.

3.5. Pomimo że we wszystkich głównych strategiach ponadnarodowych (Agenda 2030, polityka spójności na lata 2021–2027, globalny plan działania WHO na lata 2018–2030 dotyczący aktywności fizycznej) sport określa się jako priorytetowe narzędzie osiągnięcia celów rozwoju, zrównoważoności i spójności, w wielu państwach członkowskich podejście to nie jest jeszcze wcale stosowane, a uprawianie sportu postrzegane jest często jedynie w kategoriach rozrywki i rekreacji.

3.6. Kryzys związany z COVID-19 w sferze sportu może spowodować ograniczenie aktywności sportowej lub ją uniemożliwić. Wobec braku konkretnych i innowacyjnych działań, które mogłyby skutecznie rozwiązać problemy, ścisłe powiązanie między aspektami społecznymi i gospodarczymi tej trudnej sytuacji będzie miało katastrofalne skutki, ograniczając niektóre działania niezbędne dla odpowiedniej jakości życia, dobrostanu i zdrowia ludzi. Ta sytuacja nie tylko zagraża przetrwaniu wielu podmiotów, stowarzyszeń i przedsiębiorstw działających w dziedzinie sportu, ale również prowadzi do problemów społecznych związanych z jakością życia ludzi oraz gospodarczych – związanych z brakiem źródła dochodu dla tych, którzy utrzymują się dzięki tej działalności. Podobnie trudności gospodarcze spowodowane kryzysem sprawiają, że wiele osób nie będzie mogło udźwignąć kosztów uprawiania sportu przez swoje dzieci lub przez siebie same, co będzie miało negatywny wpływ na ich samopoczucie fizyczne i zdrowie.

3.7. W przypadku wrażliwych grup społecznych, takich jak osoby z niepełnosprawnościami, ryzyko deprywacji sportowej zaostriż już i tak krytyczne warunki wynikające w niektórych państwach członkowskich z ograniczeń systemowych. Zwłaszcza jeśli chodzi o zdrowie psychiczne, pandemia znacznie ograniczyła aktywny udział użytkowników, krewnych, pracowników, obywateli i stowarzyszeń sportowych w kontaktach z wyspecjalizowanymi służbami i wydziałami, co pozbawiło osoby borykające się z problemami psychicznymi możliwości uprawiania sportu jako sposobu nawiązywania i utrzymywania kontaktów opartych na solidarności, które przeciwdziałają izolacji i marginalizacji wynikającym z choroby. Zbiorowy dobrostan dotyczy wszystkich, nie tylko tych, którzy leczą i są leczeni.

3.8. Ze względu na poważne ograniczenie okazji do kontaktów społecznych, co w znacznym stopniu dotknęło dzieci i młodzież, konieczne będzie zwiększenie możliwości podejmowania aktywności sportowej i fizycznej, kształcenia i szkolenia, przy czym priorytetem powinno być zapewnienie bezpieczeństwa obiektów sportowych w celu ochrony dzieci i młodzieży. Świat sportu to sfera, w której co dzień dochodzi do spotkań między bardzo dużą liczbą dzieci, młodzieży, nauczycieli, specjalistów i trenerów. Jest to jedno z najbardziej newralgicznych środowisk pod względem rozwoju psychicznego i fizycznego uczestników, które wymaga przyjęcia konkretnych strategii politycznych, by umożliwić odniesienie wszelkich możliwych korzyści z aktywności sportowej w chronionym otoczeniu. Sport dla wszystkich nie powinien oznaczać sportu za wszelką cenę.

3.9. Regularna aktywność fizyczna ma również wpływ na aktywne starzenie się i może odgrywać zasadniczą rolę w poprawie sprawności funkcjonalnej oraz jakości życia osób starszych. Ponadto ćwiczenia fizyczne przynoszą większe efekty, jeżeli towarzyszy im zaangażowanie osoby starszej w aktywność społeczną i produkcyjną. Sport odgrywa zatem rolę zapobiegawczą, dzięki której pracownicy i emeryci żyją w dobrym zdrowiu i dobrej formie.

⁽¹⁾ Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie edukacji na rzecz zrównoważenia środowiskowego.

3.10. Rozwój aktywności fizycznej wśród jak największej liczby obywaterek i obywateli wymaga również innowacji społecznych i innowacji społeczeństwa, których inicjatorami powinni być przede wszystkim zorganizowane społeczeństwo obywatelskie i partnerzy społeczni. Pierwoszoplanowe znaczenie mają wymiar codzienny, refleksja nad rytmem funkcjonowania pracowników, studentów i uczniów, a także zdolność zaplanowania miejsc, w których rodzice mogliby uprawiać sport w tym samym czasie co dzieci, którym towarzyszą. Pandemia spowodowała ponowne odkrycie siłowni na świeżym powietrzu, co może sprzyjać innowacyjnym tendencjom, takim jak sport miejski i wiejski, w celu rewitalizacji przestrzeni i wspólnego korzystania z elastyczności, którą oferuje przestrzeń. Istnieje bardzo duża potrzeba innowacji społecznych, które należy promować i stymulować w celu zaradzenia brakowi czasu na aktywność sportową, z którym boryka się większość obywaterek i obywateli, nawet jeżeli chcieliby mieć taką możliwość.

3.11. Opracowując zbiorowe programy na rzecz pracowników oraz wszystkich obywaterek i obywateli, trzeba położyć nacisk na rolę lokalnych obiektów prywatnych (ośrodków sportowych), które mają wszelkie dane po temu, by współpracować z przedsiębiorstwami i innymi obiektami (np. ośrodkami pomocy dla osób z niepełnosprawnościami) organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

3.12. W tym zakresie kluczowe znaczenie ma działalność społeczeństwa obywatelskiego i wszystkich partnerów społecznych, którzy – zachęcając do zaangażowania obywatelskiego i nawiązując dialog społeczny – mogą promować strategię na rzecz jakości życia w miejscu pracy, w tym w ramach układów zbiorowych, proponować kampanie na rzecz pracowników zachęcające ich do zapisania się na siłownię i/lub do klubów sportowych, zachęcać pracowników w dziedzinie sportu do ochrony własnych interesów, wprowadzać przerwy w pracy na aktywność ruchową. Należy podkreślić i zwiększyć rolę pracowników służby zdrowia oraz nauczycieli pracujących z małymi dziećmi w podnoszeniu świadomości i promowaniu sportu w celu stworzenia nowej kultury oraz rolę zachęt do uprawiania sportu oferowanych przez pracodawców.

3.13. Jeśli chodzi o aspekt płci, europejska karta praw kobiet w sporcie⁽²⁾ jest z pewnością planem prac mającym na celu dalsze edukowanie na temat różnic i próbowanie nowych form aktywności. Należy przy tym kontynuować dialog i współpracę między różnymi podmiotami, zwłaszcza w sferze komunikacji, w której od dłuższego czasu ujawnia się ściślejsze powiązanie między kobietami a mediami, w celu propagowania pełnego szacunku i dbałości języka dziennikarskiego, a także sportu przeciwdziałającego wszelkim formom przemocy, dyskryminacji i nierówności ekonomicznej oraz coraz bardziej przyjaznej kultury ruchowej odpowiedniej dla wszystkich uczestniczek i uczestników.

4. Sport w programie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030

4.1. Sport jest uniwersalnym językiem jednoczącym ludzi, narody i kultury, a do jego wartości należą uniwersalizm oraz harmonia. Jest kluczowym narzędziem pomagającym w przekształcaniu naszych społeczeństw w środowiska bardziej refleksyjne i zorientowane na zrównoważony rozwój. Przyczynia się również do osiągnięcia celów Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, realizując zasady wzajemnego szacunku, zrozumienia, integracji i dialogu, a także wspomagając rozwój i spełnienie osób bez względu na wiek, płeć, pochodzenie, przekonania i opinie.

4.2. Pomimo wyraźnego przekrojowego charakteru sportu jako środka wspierającego realizację zasad, o których mowa w Agendzie 2030, oczywiste jest, że w wypadku niektórych z 17 celów Agendy 2030 sport może okazać się szczególnie przydatny.

4.3. Sport jest dziedziną, w której kompetencje UE są stosunkowo nowe – pojawiły się dopiero wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego. UE odpowiada za opracowanie polityki opartej na przesłankach empirycznych, a także za propagowanie współpracy i za inicjatywy korzystne dla aktywności fizycznej i sportu w Europie. W latach 2014–2020 po raz pierwszy udostępniono specjalną linię budżetową w ramach programu Erasmus+⁽³⁾ na wsparcie projektów i sieci w dziedzinie sportu. W latach 2021–2027 działania UE wspierające sport zostaną utrzymane i wzmocnione.

5. Sport a polityka spójności

5.1. UE dąży do większej sprawiedliwości i otwartości w zawodach sportowych oraz lepszej ochrony moralnej i fizycznej integralności osób uprawiających sport, przy jednoczesnym uwzględnieniu jego specyfiki. Zajmuje się szczególnie trzema obszarami działalności w dziedzinie sportu: 1) rolą społeczną sportu, 2) jego wymiarem gospodarczym oraz 3) jego ramami politycznymi i prawnymi. W tych obszarach, oprócz działań prowadzonych za pomocą instrumentów finansowych zarządzanych bezpośrednio, UE propaguje wykorzystanie i komplementarność możliwości oferowanych przez politykę spójności.

⁽²⁾ Europejska karta praw kobiet w sporcie.

⁽³⁾ Erasmus+: wyniki.

5.2. Sport i aktywność fizyczna dowiodły, że potrafią angażować w interakcje wiele grup społecznych, niwelować różnice i zbliżyć społeczności lokalne, a także włączać w życie społeczności wykluczone grupy społeczne. Ponadto projekty sportowe mogą przyczynić się do realizacji szeregu celów politycznych: wspierać innowacje, przyczynić się do rewitalizacji obszarów miejskich, wspierać rozwój obszarów wiejskich i generować inwestycje krajowe w regionach europejskich.

6. Sport a globalny plan działania WHO dotyczący aktywności fizycznej na lata 2018–2030

6.1. W globalnym planie działania na lata 2018–2030 dotyczącym aktywności fizycznej⁽⁴⁾ określono cele strategiczne, które należy osiągnąć za pomocą działań politycznych, tak aby do 2030 r. zmniejszyć o 15 % liczbę osób dorosłych i nastolatków, którzy nie uprawiają żadnej aktywności fizycznej. W planie podkreślono potrzebę międzysektorowego i całościowego podejścia oraz znaczenie inwestowania w politykę społeczną, kulturalną, gospodarczą, środowiskową, edukacyjną itp. w celu promowania aktywności fizycznej i przyczynienia się do osiągnięcia wielu celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. Strategie wdrażania planu powinny uwzględniać wszystkie czynniki wpływające na styl życia, a także gwarantować skuteczne działania na rzecz promocji zdrowia oraz międzysektorowe i zintegrowane podejście.

6.2. Propagowanie aktywności fizycznej jest złożonym zagadnieniem wymagającym silnego przywództwa i działania politycznego ze strony sektora opieki zdrowotnej – co ma kluczowe znaczenie na szczeblu krajowym – ale także dużej interakcji z innymi sektorami, takimi jak edukacja, kultura, transport, urbanistyka i gospodarka. Aby zwiększyć aktywność fizyczną i zniechęcić do siedzącego stylu życia, konieczne jest zajęcie się środowiskowymi, społecznymi i indywidualnymi aspektami braku aktywności fizycznej oraz wdrożenie skutecznych i zrównoważonych działań poprzez współpracę między różnymi sektorami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, zgodnie z podejściem międzysektorowym, które umożliwi podejmowanie środków mających na celu zmianę niezdrowych zachowań, zarówno poprzez oddziaływanie na indywidualny styl życia, jak i poprzez tworzenie warunków środowiskowych i społecznych, które mogą zachęcać do zmiany zachowań.

7. Od strategii do praktyki

7.1. Pomimo wyraźnego wkładu sportu i aktywności fizycznej w osiąganie celów w zakresie rozwoju, zrównoważoności i spójności, nadal bardzo trudno jest sprawić, by inicjatywy propagujące i wzmacniające sport kwalifikowały się do finansowania i mogły korzystać z funduszy europejskich. Główną przyczyną tej sytuacji jest brak wyraźnego wskazania sportu jako obszaru inwestycji w rozporządzeniach leżących u podstaw polityki spójności na lata 2021–2027. Wyrażna wzmianka o sporcie w programach wdrażania polityki spójności nie tylko zapewniłaby jasną ścieżkę dla finansowania sportu, ale także uprościłaby pracę instytucji zarządzających funduszami i wpłynęłaby na pozytywne ocenianie projektów dotyczących sportu i aktywności fizycznej.

7.2. Aby podkreślić strategiczny charakter sportu we wdrażaniu strategii na rzecz rozwoju i spójności, w załączniku przedstawiono analizę związku między celami Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 a celami polityki spójności na lata 2021–2027 oraz możliwe działania w ramach sportu.

Bruksela, dnia 24 marca 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁴⁾ Globalny plan działania na lata 2018–2030 dotyczący aktywności fizycznej.